

Kalužar

Felep

Ostrožno brdo

Kako se pri vas reče?

Prem

Hišna imena v krajevnih skupnostih
Ostrožno Brdo in Prem

Brenko

Šemle

Šmeji

Sprochar

Šviček

Šhelle

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v krajevnih skupnostih Ostrožno Brdo in Prem

Izdala in založila: Občina Ilirska Bistrica, *zanjo:* dr. Gregor Kovačič, župan Občine Ilirska Bistrica

Zbral in uredil: Klemen Klinar

Slikovno gradivo: Digitalna knjižnica Slovenije, Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica, Ministrstvo za kulturo (INDOK center), Pokrajinski muzej Koper, Slovenski etnografski muzej, ZVKDS (OE Nova Gorica), arhiv Ivankotovih, Gorazd Maslo, Primož Polh

Oblikovanje: Jamaja – Maja Rostohar

Tisk: Medium, d.o.o.

Naklada: 500 izvodov

Ilirska Bistrica, december 2025

Knjižica je bila izdana v okviru projekta Kako se pri vas reče? Hišna imena v KS Ostrožno Brdo in KS Prem, ki ga preko participativnega proračuna financira Občina Ilirska Bistrica.

Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost hišnih imen in zgodb ter ne odgovarja za morebitne tipkarske napake v besedilu in zapisu hišnih imen.

Za pomoč pri zbiranju hišnih imen in nastanku te knjižice se zahvaljujemo sodelujočim domačinom, članom Sveta KS Prem in KS Ostrožno Brdo, še posebej g. Gorazdu Maslu, ter ostalim sodelujočim. Za strokovni narečeslovni pregled zbranih hišnih imen se zahvaljujemo dr. Jožici Škofic.

Za ogled zbranih hišnih imen obiščite www.hisnaimena.si.

Fotografija na naslovnici: vhodna vrata Košančeve hiše na Premu (foto: Klemen Klinar)

Raba hišnih imen je vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:373.23(497.4)Ostrožno Brdo
811.163.6:373.23(497.4)Prem

KLINAR, Klemen, 1981-
Kako se pri vas reče?: Hišna imena v krajevnih skupnostih Ostrožno Brdo in Prem / [zbral in uredil Klemen Klinar; slikovno gradivo Digitalna knjižnica Slovenije ... et al.]. - Ilirska Bistrica : Občina, 2025

ISBN 978-961-92853-6-7
COBISS.SI-ID 261298179

Besedila v publikaciji so delno zapisana s pomočjo vnašalnega sistema ZRCola, ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani razvil dr. Peter Weiss.

Uvod

Hišna imena označujejo domačije in pripadajoča polja, travnike, gozdove ter predvsem ljudi, ki na teh domačijah živijo. Ta »domača« imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se pri hišah obdržala kljub menjavi lastnikov ali njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega življenja v vaseh hišna imena izginjajo iz vsakdanje rabe, vsa večkrat poznajo le še starejši. Da bi preprečili njihovo izginotje, je bil v sklopu projekta *Kako se pri vas reče?* opravljen podroben pregled nekdanjih in današnjih hišnih imen v naseljih krajevnih skupnosti Ostrožno Brdo in Prem. Podatki za seznam hišnih imen, ki so objavljena v tej knjižici, so bili pridobljeni s pregledom zgodovinskih virov, z razgovori s starejšimi domačini in na skupnih srečanjih s krajani. V knjižici so zbrana stara hišna imena, ki jih domačini za navedene lokacije poznajo, čeprav se imena v nekaterih primerih danes ne uporabljajo več.

Pomen in izvor hišnih imen

Hišna imena so del naše nesnovne kulturne dediščine. Ljudem še danes v vsakdanjem življenju služijo za prepoznavanje oseb in lastnine, ki pripadajo neki hiši. V njih se ohranja domače narečje in njegove krajevne govorne posebnosti. V razlagi hišnih imen se večkrat skrivajo zanimive zgodovinske podrobnosti o kraju ali domačiji. Morda so pred desetletji hišna imena, s katerimi je večinoma povezan kmečki sloj, imela slabšalni prizvok, danes pa

se v njihovi rabi čutita ponos na lastne korenine ter pripadnost domači hiši in kraju.

Izvor hišnih imen je raznolik in marsikdaj ni več poznan. Najpogostejše izvirajo iz:

- lege hiše, pokrajinskih lastnosti ali ledinskih imen, npr. Strmčarjevi – po lokaciji hiše na območju z ledinskim imenom *Strmi konci*, Lokvarjevi – po legi hiše nasproti vaške *lokve*, Klančarjevi – po legi hiše na manjšem *klancu*;
- krajevnih ali pokrajinskih imen, npr. Barčenovi – po izvoru lastnika iz vasi *Barka*, Košančevi – po priseljencu iz *Košane*;
- osebnih imen, npr. Jivetovi, Jivčevi – po imenu *Ivan*, *Ive*, Vrbanovi, Vrbaničevi – po imenu *Urban*, Flejpovi, Hlipicovi – po imenu *Filip*;
- priimkov, npr. Graharjevi – po priimku *Grahor*, Paranetovi – po priimku *Porovne*, Pereničevi – po priimku *Perenič*;
- vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali drugih lastnosti nosilca, iz imen živali, rastlin, značilnih jedi ipd.;
- poimenovanj za poklice in dejavnosti, npr. Šuštarjevi – po poklicu čevljarja, po domače *šuštarja*, Strojbarjevi – po dejavnosti *strojenja* kož, Županovi, Župancovi – po funkciji *župana*.

Zgodovinski zapisi

Zapisi hišnih imen v zgodovinskih virih nam potrjujejo, da je hišno ime v času nastanka tega vira že obstajalo. Z njimi si včasih lahko

pomagamo tudi pri ugotavljanju izvora hišnega imena. Zápise hišnih imen vsebujejo delovodniki Franciscejskega katastra za Kranjsko iz 20. let 19. stoletja. Pridobljeni so iz Abecednega seznama lastnikov zemljišč katastrskih občin Čelje in Smrje (leto 1824) ter Ostrožno Brdo in Prem (leto 1823). V družinskih knjigah (status animarum), ki so jih vodili župniki za pregled nad svojimi župljani, so hišna imena vodena kot posebna kategorija, običajno pod kategorijo »nomen vulgare«, kar bi lahko prevedli kot domače ime. Podatki o zapisih hišnih imen so za Ostrožno Brdo pridobljeni iz družinskih knjig župnije Suhorje iz obdobja med koncem 18. in začetkom 20. stoletja, za Prem, Čelje in Smrje pa iz družinskih knjig župnije Prem iz obdobja 1820–1880. Družinske knjige hrani Škofijski arhiv Koper. Kot dodaten vir o hišnih imenih na Premu je bil uporabljen tudi rokopis neznanega avtorja s popisom hiš s hišnimi imeni iz leta 1944, ki ga hranijo Fajglovi na Premu. V preglednicah so navedeni prepisi hišnih imen iz navedenih zgodovinskih virov, vsi, skupaj z imeni takratnih gospodarjev, so vidni na spletni strani www.hisnaimena.si. Poševnica označuje, da zapisa hišnega imena v tem viru ni.

Jezikoslovna pojasnila

Ker so tako hišna imena kot tudi narečja ter njihovi krajevni govori del nesnovne kulturne dediščine, so hišna imena zbrana in zapisana v njihovi narečni obliki. Pri zapisu narečnega izgovora hišnega imena so

uporabljena naglasna znamenja, ki povedo, kako je hišno ime naglašeno in kakšen je naglašeni samoglasnik. Ostrivec označuje ozek in dolg glas (npr. répa, móka), strešica zaznamuje širok in dolg glas (npr. pêta, rôka), krativec pa širok in kratek glas (npr. kmèt, nastòp). Hišnim imenom so dodane še delno poknjžene oblike, to je narečnemu izgovoru kar najbližji zapis z znaki slovenske abecede z nekaj glasoslovnimi korekturami.

Na območju obravnavanih vasi se govori notranjsko narečje, ki spada v primorsko narečno skupino. V zapisu narečnih oblik hišnih imen so glede na značilnosti lokalnih govorov uporabljeni še dodatni znaki:

- znak »ə« za polglasnik, ki ga izgovarjamo kot samoglasnik v knjižnih besedah pes [pəs], vrtnar [vərtnáɾ],
- znak »ú« za dolgi naglašeni ustnično zaokroženi i, ki se je tu razvil iz u, npr. v besedi muha [múha] ali hišnem imenu [Lúkatovi],
- znak »ć« za narečno mehčani k pred sprednjimi samoglasniki, npr. v besedi kuhinja [ćúhnja] ali hišnem imenu [Ćévklovi],
- dvočrkji ié in uó za dvoglasnika, npr. v besedah pek [piék], zob [zuóp] in hišnih imenih [Piékovi], [Špruóharjevi].

Navedene narečne posebnosti niso več govorjene sistemsko, temveč le v posameznih primerih, tudi različno od vasi do vasi ali glede na starost govorca.

Geografski oris obravnavanih naselij

Čelje, Ostrožno Brdo, Prem in Smrje ležijo v občini Ilirska Bistrica na severozahodnem delu Brkinov. Za vse je značilna tipična brkinska lega jedra naselja na slemenu, le nekaj posameznih hiš leži v dolinah ob vodotokih. Naselja predvsem na položnejših

območjih obkrožajo kmetijske površine, ki so na pobočjih oblikovane v kulturne terase. Čelje, Prem in Smrje danes tvorijo Krajevno skupnost Prem, medtem ko je Ostrožno Brdo samostojna krajevna skupnost. Območje je že od preloma 19. in 20. stoletja zaznamovano z močno depopulacijo.

OSTROŽNO BRDO

Po domače: *Ostruóžno Bárdu/Bárdu*, kje: *na Ostruóžnem Bárdu/na Bárdu*, domačin: *Ostruóžan*, domačinka: *Ostruóškica*

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1863 (konec 18., 19. stoletje)	Status animarum (začetek 20. stoletja)	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	39	Tumetz	Tumz/Tomec	Tomec	Túmčevi	Tumčevi
3	37	Urbass	Jure	Jure/Marenkolc	Markuóĺčevi	Markolčevi
4	33	Tonisch	Andrezhovi	Andrejcovi	Andrějčevi/ Andrěčevi	Andrejčevi/ Andrečevi
5	51	/	/	Beržinar	Bəɾžnērjevi	Bržnerjevi
6	62	/	/	Vrbic	Vəɾbícavi	Vrbicovi
7	35	Feilak	Felelak	Felelak	Felákavi	Felakovi
8	34	Peschk	Pashak	Pašak	Paškavi	Paškovi
10	59	/	/	Grando	Lágojevi	Lagojevi
11	54	/	/	Mikolj	Polonjákavi	Polonjakovi
12	30	/	/	Hribar	Hríbarjevi	Hribarjevi
13 ¹	31	Jacopin	Bashtuz	Baštuc	Baštúcavi	Baštucovi
14	29/36 ²	Shibert	Shiberd Joh.	Žibert dolnji/ Pivčan	Pívčenavi ³	Pivčenovi
15	28	/	Shiberd	Žibert gornji	Žíberdaví	Žibrdovi
16	26	Andrion	Bausin	Bosin	Bovsínavi	Bovsinovi
18	252	/	/	Kernevec/ Zorzetovi	Zuóɾzetavi	Zorzetovi
18a	24	Vidmar	Vidmar	Vidmar	Vídmarjevi	Vidmarjevi
20	23	Schimatatz	Shmaz	Šmac	Šímácavi	Šimacovi
23	60	/	/	Kovač	Štrájharjevi	Štrajharjevi

¹ Hiša je prazna, lastniki živijo na naslovu Ostrožno Brdo 10a.

² Hišna številka v mlajši družinski knjigi je drugačna od hišne številke v ostalih zgodovinskih virih.

³ Poznano tudi prejšnje hišno ime Kúčenavi.

Kako se pri vas reče? Hišna imena v krajevnih skupnostih Ostrožno Brdo in Prem

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1863 (konec 18., 19. stoletje)	Status animarum (začetek 20. stoletja)	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
24	63	/	/	Jakovinovi	Jekovinavi	Jekovinovi
26	19	Bezham	Bezhan dolni	Bečan dolnji	Zdulanji Bečanavi	Zdolanji Bečanovi
27	9/20 ⁴	Paulian	Pauljon	Poljan	Poljánavi	Poljanovi
28	18	Urbanitz	Urbaniz	Urbanic	Vərbaničevi	Vrbaničevi
29	21	Babekh	Babzh	Babič	Bábčevi	Babčevi
30	15	/	Janesin	Janezin	Jenezinavi	Jenezinovi
31	14	/	Petrazh	Petrač	Petráčevi	Petračevi
32	12	Jursch	Jursh	Jurš	Júrževi	Jurževi
34	13	Lenard	Lenartou Mathia	Lenard dolnji	Zdulanji Lēnartavi/ Lēnartavi	Zdolanji Lenartovi/ Lenartovi
36	11	Reizh	Reizh	Rejič	Réjčevi/ Réčevi	Rejčevi/ Rečevi
37	10	Feifer	Faifer	Fajfar	Fájferjevi	Fajferjevi
38	46	/	Luka	Lukovi	Lúkatavi/ Lúkatavi	Lukatovi
39	7	Kovatsch	Kovazhizh	Kovač	Kováčevi	Kovačevi
41	45	Medwed ta dalaini	Medved dolni	Medved dolnji	Bárčenavi	Barčenovi
42	5	Mezham	Bezhan gorni	Bečan gornji	Zgúranji Bečanavi	Zgoranji Bečanovi
43	4	Medwed	Medved gorni	Medved gornji	Medvédavi	Medvedovi
44	3	Kanzut	Kanzuta	Kancuta	Kancútavi	Kancutovi
45	43	Schest	Žest dolni/Svetlin	Žust dolnji	Zdulanji Žústavi/ Žústavi Zdulanji Žústavi/ Žústavi	Zdolanji Žustovi/ Žustovi
46	1	Blascheg	Blashe	Blažek	Blážkavi	Blažkovi
47	2	Schescht	Shest gorni	Žust gornji	Zgúranji Žústavi/ Zgúranji Žústavi	Zgoranji Žustovi
48	20/9 ⁴	Simokouz	Shemkoz	Šemkoc	Šenkuócavi	Šenkocovi
49	52	/	/	Goj	Gújevi	Gujevi
50	56	/	/	Šola	Šúla/Šúla	Šola
51	/	/	/	/	Ne Rováni	Na Rovani

⁴ Hišna številka v mlajši družinski knjigi je drugačna od hišne številke v ostalih zgodovinskih virih.

Kako se pri vas reče? Hišna imena v krajevnih skupnostih Ostrožno Brdo in Prem

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1863 (konec 18., 19. stoletje)	Status animarum (začetek 20. stoletja)	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
52	40	Schmagr	Shmahur gorni	Šmagur gornji	Bižájevi	Bižajevi
53	61	/	/	Bežaj/Cerot	Cerótavi	Cerotovi
54	41	Marnazh	Shmahur sredni	Šmagur srednji	Šmagúrjevi	Šmagurjevi
55	42	Misnik	Shmahur dolni	Šmagur dolnji	Žúrjevi/Žúrjevi	Žurjevi
56 in 57	25/64 ⁵	Kernauz	Kerneuz	Krnevc	Kárnévčevi	Krnevčevi
A ⁶	65	/	/	/	Benedíkavi	Benedikovi
B	38	Laurisch	Laurish	Lovriž	Lovriževi	Lovriževi
C	30	Tshok	Tonzhok	Tonček/Lojid	Tuônkavi	Tonkovi
Č	<i>Izvirna lokacija Pivčenov domačije, danes na naslovu Ostrožno Brdo 14.</i>					
D	/	/	/	/	Žēfni	Žefini
E	27	Tonisch	Tonish	Toniž	Toníževi	Toniževi
F	36/48 ⁵	Kopizh	Jacopizh	Jakopič	Jekopíčevi	Jekopičevi
G	22	Grezh	Gergezh	Gergeč	Gərgiécēvi	Grgečevi
H	44	Urbanouz	Urabanoz	Urbanuc	Vərbanuócavi	Vrbancovi
I	/	/	/	/	Mándavi/ Drekomándavi	Mandovi/ Drekomandovi
J	58	/	/	Katnik	Kátnikavi	Katnikovi
K	17	Matk	Matak	/	Mátkavi	Matkovi
L	/	/	/	/	Témšerjevi	Temšerjevi
M	8	Schimelet	Shemle	Šemlje	Šimliétavi	Šimletovi
N	16	Lenard	Lenart	Lenard gornji	Zgúranji Lēnartavi	Zgoranji Lenartovi
O	6	Lauran	Metlak	Metlak/Kalonec	Kaluónski	Kalonski
°	55	/	/	Matevževi/ Demšar	Metévževi	Metevževi
/	47	/	Žnidar	Tišler	/	/
/	49	/	Valin	Valin	/	/
/	50	/	/	Marinkovi	/	/
/	53	/	/	Tonetovi	/	/
/	57	/	/	Martin	/	/
/	62	/	/	Šmacov Jakob	/	/
/	30/8 ⁵	/	/	Bečanov Matija/ Matjon	/	/

⁵ Hišna številka v mlajši družinski knjigi je drugačna od hišne številke v ostalih zgodovinskih virih.

⁶ Črka označuje mesto nekdanje hiše na zemljevidu.

⁷ Lokacija hiše ni označena na zemljevidu.

OSTROŽNO BRDO

Legenda:

- hišna številka s hišnim imenom
- lokacija nekdanje hiše s hišnim imenom

0 50 100 m

0 50 100 m

Jedro vasi Ostrožno brdo se deli na *Zgúranci* in *Zdulanji del*. Meja med njima je bil kanal na vaški cesti, s katerega je voda tekla na Petračev vrt. Petrač ga je čistil, da mu je gnojilo vrt. Lenartovi in Rejčevi so bili tako *Zgúranci*, Petračevi in Jurževi so bili že *Zdulanji*. Zdulanjec pa ni bilo prav, da jih je več kot Zguranjcev, zato so tistim od Bovsinovih navzdol malo zaničljivo rekli *Repáni*, del vasi se je namreč imenoval Rep, po domače *Riép*. Del vasi, od vključno Baštucovih viš, se imenuje Hrib. Po tem imenu je na tem delu vasi nastalo tudi hišno ime Hribarjevi. Ko so se otroci lovili po vasi, so vedno rekli: »Kje se bomo dobili? Na Hribu.« Niže ob potoku Suhorca k Ostrožnemu Brdu spada že zaselek Šmagurje, severno od vasi pa je še zaselek Krneveci z dvema starima hišama z enakim hišnim imenom Krnevčevi.

Prva omemba vasi Ostrožno Brdo je najverjetneje v urbarju gradu Švarcenek iz leta 1400. Takrat je bilo v vasi 13 obdelanih kmetij, med njimi tudi kmetija Tometz. Domnevno je iz tega izšlo hišno ime Tumčevi. V času fašizma je bila v hiši Tumčevih gostilna, v novi Jugoslaviji pa trgovina. Gospodar Tumčev Tone je bil po 2. svetovni vojni povabljen na sestanek v šolo. Vprašal je, kdo bo sestanek vodil. Ko je izvedel, da bo to uradnik Franc Gustinčič iz Ilirske Bistrice, je ponosni Tumec odgovoril: »Ne bom poslušal volarja.« Gustinčič je bil namreč pred vojno pri njih volovski pastir.

Po 2. svetovni vojni je zadružništvo prišlo tudi na Ostrožno Brdo. Pri Jenezinu, kjer so imeli veliko štal, so redili zadružne krave. Delo *štalirjev*, ki je obsegalo krmljenje in napajanje živali, kidanje ter drugo oskrbo, sta opravljala Bečan in Jekovin. V tistem času, v 50. letih 20. stoletja, je vas dobila elektriko. Tako je Bečan ob delu v štali Jekovinu naročil, naj ugasne luč, ta pa je, nekoliko počasne pameti in nevajen sodobne pridobitve, pričel pihati v žarnico.

Abčev Tone je veljal za dobrega pevca. Sestavil je tudi ostroško himno, v kateri je uporabil predvsem hišna imena iz spodnjega dela vasi, saj se je tudi sam štel k Dulanjcem.

*Tam pri Poljanu
kučka zalaja.
Šmacka jo sliši,
hitro gor vstaja.
Pa pride Vrbanoc,
Felak in Šenkoc,
Toniž in Lovriž
se vržejo v križ⁸.*

⁸ Igra, pri kateri se dva z rokami skupaj primeta (v križ) in se mečeta, tako da tisti, ki je močnejši, položi šibkejšega, ker pa se držita skupaj, padeta oba.

Tudi v Brkinih so bili nekoč zasajeni vinogradi. Domačini so pridelovali šibkejšo vino z do 9 gradov alkohola, šlo je za mešanico, pridelano iz rdečih in belih sort grozdja. Vino je veljalo za lahko pitno in sveže. Takšno vino so pridelovali tudi pri Blažkovih. Domačija je bila od nekdanje premožna hiša, velika kmetija z gostilno in trgovino. Za to brkinsko vino je izvedel tudi gospodar premožne Kraljeve kmetije iz vasi Laže pri Senožečah. Tako je s konjem prišel ponj vse do Ostrožnega Brda. Tam se je ustavil v gostilni Blažkovih. Ob pogovoru s tamkajšnjim gospodarjem Matevžem sta ugotovila, da ima kmet iz Laž tri hčere, Blažek pa sina, godnega za ženitev. Tako sta

⁹ Vino se je imenovalo Vremščina in ga je še danes možno poskusiti v Vremah in okolici. Pridelano je bilo na podoben način kot cviček.

se dogovorila za poroko in k Blažku, kjer so se pisali Vovk (danes zapisano kot Volk), se je pritožila Marija Žetko, po domače Kraljeva iz Laž. Kasneje pa se je primerilo še to, da se je ob obisku sestre v sina kmetije s hišnim imenom Medvedovi zagledala še druga Kraljeva hči Frančiška. Tako se je tudi ona omožila na Ostrožno Brdo. Lažani so se tako norčevali, da je »Kralj svoji hčeri dal zverinam v Brkine, Vovku in Medvedu.«

Na domačiji Bržnerjevih je doma ostala samska ženska, ki je potrebovala »pristopnika«, kakor v Brkinih rečejo moškemu, ki se priženi na domačijo dekleta. Šenkocovega Andreja je oče nagovarjal, naj se poroči z njo, da bo z združitvijo dveh kmetij pridobil več zemlje in s tem boljše

Cerkev sv. Antona na Ostrožnem Brdu pred obnovo v 70. letih 20. stoletja (vir: Ministrstvo za kulturo, INDOK center, avtor: Nace Šumi)

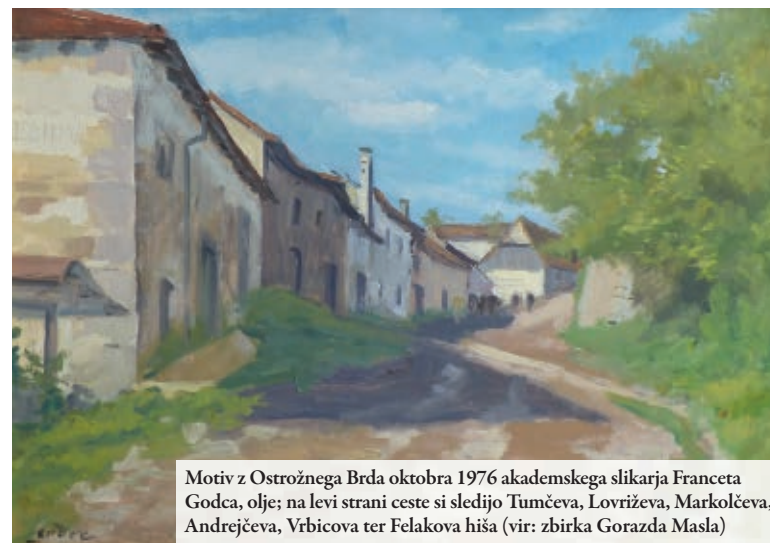
pogoje za kmetovanje. A Andreju je bila bolj všeč lepa Polonjakova hči, kjer niso imeli skoraj nič premoženja. Toda oče mu ni pustil poroke z njo, češ: »Kaj boš imel od nje, saj ima le tri koze.«
Po vaseh v Brkinih so nekoč (in še danes) ob godu vaškega zavetnika potekali vaški prazniki, po domače *shôdi*. Andrej je očeta prosil za nekaj lir, da gre na shod na Tatre. Oče mu denarja ni hotel dati, saj se je že prej pozanimal in je vedel, da Bržnerjeva hči ne gre tja na ples. Sina je celo zaprl v hlev, da ni mogel iti na shod. Ko je bil shod na Rjavčah, pa je oče Andreju ponujal lire in ga prepričeval, naj gre tja in pleše z Bržnerjevo. Mladi fant pa je očetu zabrusil: »Čuj, jem ti tvôje lire tam, pèjt ti pa plíeši z njo!« Usoda je nato pripeljala do tega, da se je Andrej na

koncu poročil z Vrbanicovo Johano z Ostrožnega Brda.

Domačija s hišnim imenom Bižajevi leži niže ob potoku Suhorca. Nekoč je imela mlin in kovačijo. Domači so bili skrbniki partizanske bolnice Zalesje. Nekdanji lastnik Avguštin Malečkar se je za dodaten zaslužek ukvarjal s skoplenjem prašičkov, kar je hodil opravljat vse do Postojne. Hiša je bila prva na Ostrožnem Brdu z elektriko, saj so imeli svojo elektrarno na vodni pogon. Po 2. svetovni vojni se je pri hiši zaradi lege na samem ustavilo veliko prebežnikov, zaradi česar je bil nekdanji gospodar, ki jim je kot dober človek dajal hrane, zaprt in pretepen tako hudo, da je izgubil ledvico.

Pogled na Ostrožno Brdo iz zraka s kulturnimi terasami pod njim, leto 1992 (vir: Ministrstvo za kulturo, INDOK center, avtor: Stane Klemenc)

Motiv z Ostrožnega Brda oktobra 1976 akademskega slikarja Franceta Godca, olje; na levi strani ceste si sledijo Tumčeva, Lovriževa, Markolčeva, Andrejčeva, Vrbicova ter Felakova hiša (vir: zbirka Gorazda Masla)

Gospodar pri Žefnih je bil po poklicu mizar. Izdeloval je tudi krste in tako je že pred smrtjo izdelal krsti zase in za ženo. Ko sta oba umrla, so zvedavi otroci zahajali v prazno hišo, pri čemer so starejši izzivali mlajše, naj gredo po stopnicah v

zgornje nadstropje pogledat krste, po domače *trúge*. Ko so se tako najmlajši vzpenjali po stopnicah, so jih starejši strašili »Truge gredo, truge gredo dol!«, da so se prestrašeni otroci obrnili in stekli iz hiše.

Razglednica Ostrožnega Brda, predvidoma z začetka 20. stoletja (vir: arhiv Primoža Polha)

Blagoslov mosta čez Reko leta 1900 (vir: arhiv Gorazda Masla)

ČELJE

Po domače: *Čiéle*, kje: *u Čiélah*, domačin: *Čelán*, domačinka: *Čelánka*

Hišna št.	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1824	Status animarum 1820–1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	/	/	/	Žnídárjovi	Žnidarjevi
3	/	/	/	Čévklovi/Kévklovi	Čevkljevi/Kevkljevi
4	/	/	/	Žéfnikovi	Žefnikovi
5	/	/	/	Krāvncovi	Krovncovi
6	/	/	/	Pər Cíérkvi	Pri Cerkvi
9	1	/	Stegu/Levak	Ləvákovi	Levakovi
10	28	/	Martin	Martínovi	Martinovi
11	22	/	Ivetovc	Jəviétovi	Jivetovi
12	2	/	Škof	Škuófovi	Škofovi
13	3	/	Mihčevc	Mihčovi	Mihčevi
14	27	/	Šuštar	Šúštarjovi	Šuštarjevi
15	4	/	Lekec	Ləkčovi	Lukčevi
16	19	/	Župan	Žəpánovi	Županovi
17	6	/	Berkin	Bərčinovi/Bərkínovi	Brčinovi/Brkinovi
18	/	/	/	Zgúránji Šímlovi	Zgoranji Šimljevi
19	18	/	Šimola	Zdúlanji Šímlovi	Zdolanji Šimljevi
20	/	/	/	Bətigárjovi	Botigarjevi
21	14	Jagari	Jager	Jožínovi	Jožinovi
22	17	Batalla	Batala zgorenji	Bətállovi	Batalovi
25	15	Urban	Urban	Vərbánovi	Vrbanovi
26	16	/	Šprohar	Špruóharjovi	Šproharjevi
27	12	/	Blaž	Blázovi	Blaževi
28	/	/	/	Blázovi	Blaževi
29	8	/	Matevžin	Mətəžínovi	Matežinovi
30	7	/	Jura	Júretovi	Juretovi
31	9	/	Marko	Márkovi/Mərkuzícovi	Markovi/Mrkuzicovi
35	25	/	Komar	Komárjovi	Komarjevi
36	/	/	/	U Úlci	V Ulici
38	23	Batalla	Batala zdolenji	Stərmčərjovi	Strmčarjevi
40	20	/	Urih	Úrhovi	Urhovi
A ¹⁰	/	/	/	Gráparjovi	Graparjevi

¹⁰ Črka označuje mesto nekdanje hiše na zemljevidu.

Hišna št.	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1824	Status animarum 1820–1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
B	/	/	/	Mahnietovi	Mahnetovi
C	29	/	Klančar	Klánčarjovi	Klančarjevi
D	5	Lushar	Kalužar	Kalúžarjovi	Kalužarjevi
E	21	/	Zorman	Zərmánovi	Zrmanovi
F	13	Ostier	Oštir	Oštírjovi	Oštirjevi
G	26	/	Jernač	Jərnáčovi	Jernačevi
H	11	/	Ulčar	Úlčarjovi	Ulčarjevi
I	10	/	Piškovc	Piškičovi	Piškičevi
J	24	/	Mezgec	Məzgečovi	Mezgečevi
K	/	/	/	Blátnikovi	Blatnikovi

Po ljudski pripovedi je v Brkinih kmet Janežovc imel tri sinove. Prvi je bil Janez in je ostal doma, po njem je dobila ime vas Janeževo Brdo. Drugima dvema pa je oče rekel: »Doma je prostora samo za

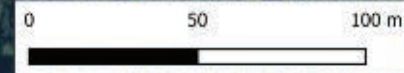
enega.« Enemu od sinov je pokazal en hrib in mu rekel: »Ti se boš *če prelóžu*¹¹.« Tam je nastala vas Prelože. Drugemu pa je pokazal drug hrib in mu rekel: »Ti boš šel pa *čelē*¹²,« kjer je nastala vas Čelje.

Piškičeva hiša, za njo Mezgečeva hiša in štala, leto 1958; danes sta obe domačiji podrti (vir: Pokrajinski muzej Koper, avtor: Milan Guček)

¹¹ tja preložil, preselil
¹² tjale

ČELJE

Legenda:

- hišna številka s hišnim imenom
- lokacija nekdanje hiše s hišnim imenom

Podlaga: Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF050, 2023. Izdelava: Klemen Klinar, 2025

Čelje leta 1958, na desni strani Brkinov skedenj in za njim Metežinov latnik, na levi Komarjeva stara hiša, danes podrtja (vir: Pokrajinski muzej Koper, avtor: Milan Guček)

Hišno ime Škofovi je hiša dobila zato, ker je imel nekoč škof v hiši svoj prostor, škofovo sobo, kjer se je srečeval s premskim župnikom in urejal cerkvene zadeve. Praded današnje lastnice je bil za takratni čas napreden in human. Posvojil je štiri sirote z Ostrožnega Brda in vse poslal v šolo. Škofova kmetija je bila svoje čase največja. Govorili so, da je njihova čreda ovac segala od doma do kapelice sv. Antona v Lahki dolini.

Dogodilo se je, da je bil gospodar Škofove kmetije v bolnišnici v Izoli. Istočasno je bil tam tudi koprski škof Bizjak. Ko je čeljski škof izvedel, da je v bolnišnici škof, je dejal: »Saj sem tudi jaz Škof!« To, da je v bolnišnici še en škof, je izvedel tudi koprski

škof, ki je menda prehodil celo bolnišnico iščoč drugega škofa. Le da je ta iskal škofa po svoji cerkveni funkciji, saj ni vedel, da je drugi Škof le po hišnem imenu.

Hiša s hišnim imenom Čevkljevi oz. Kevkljevi je bila prvotno skromna s slamo krita hišica, ki je premogla le dva prostora. Leta 1888 jo je postavil Jožef Stegel, ki je bil nezakonski sin pri Levakovih. Opravljal je poklic čevljarja, ki se ga je izučil v Tumljah. Tekom svojega dela je prišel v stik z godbo Sloparski fantje, kjer se je naučil igrati klarinet. Kasneje je v Čeljah ustanovil svojo godbo, ostali muzikanti so prihajali iz Bitnje. Igrali so na porokah in shodih.

Dekleta na Kovačevem vrtu nad Čeljami okoli leta 1970 – od leve proti desni: Marjana Komarjeva, Jadranka Šproharjeva, Milena in Jelka Metežinovi, Tilka Lukčova in Meta Komarjeva (vir: arhiv Milene Perkan)

Nekoč je v Ulci, končnem delu vasi proti Preložam, desno ob poti stala skromna hiška. Ker je bilo tam zaradi izvirov vode vedno blatno, se je hiše prijelo hišno ime Blatnikovi. Lastnik hiše je izviral iz Matežinove hiše, žena je bila Brkinova. Zaradi želje po boljšem zaslužku

je gospodar odšel delat v Ameriko. Ko se je vrnil, je na Treščenu, jugovzhodno od vasi, zgradil novo hišo. Treščenu je ime dobil zato, ker je tam zelo rado treskalo in strela je udarila tudi v nesrečno Blatnikovo hišo, da je pogorela. Lastniki so se preselili v Ilirsko Bistrico.

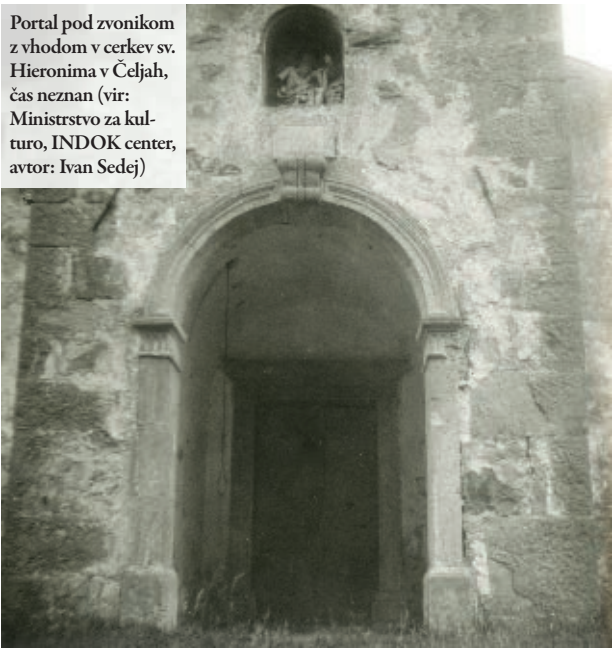

Brkinova hiša, v ozadju Šuštarjeva hiša in štala, leto 1958 (vir: Pokrajinski muzej Koper, avtor: Milan Guček)

Pogled na Čelje, leto 1958
(vir: Pokrajinski muzej Koper,
avtor: Milan Guček)

Portal pod zvonikom
z vhodom v cerkev sv.
Hieronima v Čeljah,
čas neznan (vir:
Ministrstvo za kul-
turo, INDOK center,
avtor: Ivan Sedej)

PREM

Po domače: *Priém*, kje: *na Priémi*, domačin: *Priémc*, domačinka: *Priémka*

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1820–1880	Rokopis 1944	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	/	/	/	/	Občina	Občina
1a	57	/	Šerin	Šerin	Šerinovi	Šerinovi
2	95	/	/	Jurjevec	Júrjovcovi	Jurjovcovi
3	86	/	/	Oštjerč	Oštírčovi	Oštirčevi
4	89	/	/	Tine	Tínetovi	Tinetovi
6	90	/	/	pri Matijeti	Matijetovi	Matijetovi
7	82	/	/	Martin	Martínovi	Martinovi
8	70	/	Gergo v potoku	Lukner potok	Lúknjarjovi	Luknjarjevi
12	Bitnja 25/81	/	Matjon	Matjon	Matjuónovi/ Božičovi	Matjonovi/ Božičevi
13	Bitnja 23/79	/	Potočnik	Potočnik	Potuóčnikovi	Potočnikovi
15	Bitnja 24/80	/	Štefič	Štefič (Potok)	Štefičovi	Štefičevi
15a	47	/	Pacek	Packovka	Páckovi	Packovi
16	91	/	/	Olas	Olásovi	Olasovi
17	83	/	/	Merjasec	Mərjascovi	Mrjascovi
18	84	/	/	Strojbar	Struójbarjovi	Strojbarjevi
19	Bitnja 26/82	/	Škunder	Gergel	Škúndrovi/ Míhotovi	Škundrovi/ Mihotovi
20	51	/	Elija	Ilija	Iljovi	Ilijevi
21	50	/	Šlogar/Fajgel	Bilaj	Bəlájovi/ Bilájovi/Belájovi	Bilajevi/ Belajevi
23	45	/	Pikola	Pikula	Píklovi	Piklovi
26	46	/	Slomač	Slomač	Slomáčovi	Slomačevi
27	48	Gadna	Godina	Kus preska	Šímcovi	Šimcovi
28	49	/	Dornik	Dornik	Duórnikovi	Dornikovi
30	7	/	Kostnarija	Jurček	Júrčkovi	Jurčkovi
31	4	/	Jergole	Jergule	Jerguliétovi	Jerguletovi
32	55	/	Beržinar	Pereničevi	Pereničovi	Pereničevi
33	5	/	Silovc	Silovka	Sílovcovi	Silovcovi

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1820–1880	Rokopis 1944	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
34	2	/	Uršinč	Pepi Padarjev	Vəršínčovi	Vršinčevi
35	59	/	Hramar	Hramarjeva	Hrámarjovi	Hramarjevi
38	85	/	/	Žefa Zerzinova	Žěfni	Žefini
39	1	/	Grad	Grad	Grád	Grad
40	72	/	Cevata	Jakop turenč	Jákopovi	Jakopovi
41	6	/	Jernač	Jernač	Jernáčovi	Jernačevi
42	68	/	Tičar/Klinc	Lukner	Lúknjarjovi	Luknjarjevi
44	23	/	Šemaj	Šimaj	Šimájovi/ Šemájovi	Šimajevi/ Šemajevi
45	24	Kirsch	Fajgel	Fajgel	Fájglovi	Fajglovi
46	26	Peinazh	Panjač	Švičkova stara	Pinjáčovi/ Švičkovi	Pinjačevi/ Švičkovi
47	29	/	Šviček	Andreja	Andréjcovi	Andrejcovi
48	64	/	Škofič	Škofca	Škuófčovi	Škofčevi
49	21	/	Županc	Žipanc	Žipáncovi/ Žepáncovi/ Žopáncovi	Žipancovi/ Žepancovi
50	20	Ulžhar	Ulčar	Ulčer	Úlčarjovi	Ulčarjevi
51	66	/	Mumič	Mumeč	Múmčovi	Mumčevi
52	/	/	/	/	Pər Tóman̄ki	Pri Tominki
53	19	/	Perenič/Movnač	Mornar	Mørnárjevi	Mrnarjevi
54	17	Skof	Škof	Škof	Škuófovi	Škofovi
55	16	/	Tišlar	Tišlerca	Tišlarjovi	Tišlarjevi
56	15	/	Šuštar	Školič	Šúštarjovi	Šuštarjevi
58	14	/	Pek	Pekovka	Piékovci	Pekovi
59	13	/	Luketin	Likitin	Likitínovi	Likitinovi
62	10	/	Kos	Kus	Kúsovi	Kusovi
63	9	/	Tomež	Tomeš	Tómežovi	Tomeževi
65	53	/	Ivanko	Ivanko	Ivánkotovi	Ivankotovi
67	30	/	Hrust	Hrust	Hrústovi	Hrustovi
68	31	Slogar	Šlogar	Šklemič	Šklíemčovi	Šklemčevi
69	32	/	Košanc	Repinka	Košáncovi	Košancovi
70	34	/	Mandla	Mandla	Mándlovi	Mandlovi

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1820–1880	Rokopis 1944	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
71	36	/	Kurjus	Krjus	Kərjúsovi	Krjusovi
72	56	/	Šimec	Tičer	Tíčarjovi	Tičarjevi
73	37	/	Škunder	Jožek	Jóžetovi	Jožetovi
74	38	/	Sorzin	Zerzin	Zərzínovi	Zrzinovi
75	39	/	Padar	Padar	Pádาร์jovi/ Rénkotovi	Padarjevi/ Renkotovi
77	40	/	Mihotič	Mihotič	Mihačovi	Mihačevi
83	63	/	Šola	/	Šóla	Šola
84	52	Vicariat	Farovž	faroš	Fárož	Farovž
A ¹³	77	/	Čotek	Marko	Márkotovi	Markotovi
B	58	/	Belaj v potoku	Bilaj potok	Bəlájovi/ Bílajovi/Belájovi	Bilajevi/ Belajevi
C	Bitnja 25/78	/	Jakopec	Juže Tetluk	Teklúkovi	Teklukovi
Č	76	/	Lovre	Lovrečka	Lovriétovi	Lovretovi
D	62	/	Čubod	Čubec	Čúbcovi	Čubcovi
E	<i>Izvirna lokacija Šerinove domačije, danes na naslovu Prem 1a.</i>					
F	<i>Izvirna lokacija Škofičeve domačije, danes na naslovu Prem 48.</i>					
G	3	/	Bizjak	/	Bizjákovi	Bizjakovi
H	69	/	Keršin	Keršin	Kəršínovi	Kršinovi
I	<i>Izvirna lokacija Likitinove domačije, danes na naslovu Prem 59.</i>					
J	/	/	/	/	Járkarjovi	Jarkarjevi
K	8	/	Šprohar	Šprohar	Špruóharjovi	Šproharjevi
L	60	/	Tončik	Pilko	Pílkotovi	Pilkotovi
M	11	Kirsch	Mežnarčič	Mežnaršič	Miéžnarščovi	Mežnarščevi
N	18	/	Fabec	Fabec	Fábcovi	Fabcovi
O	22	/	Matjac	Matjac	Matjácovi	Matjacovi
P	28	/	Filipica	Hlipič	Hlipícovi	Hlipicovi
R	27	Sklómbizh	Šklembič	Kmetov	Hmiétovi	Hmetovi
S	61	/	Zorman	/	Zərmánovi	Zrmanovi
Š	42	/	Balcan	Balcan	Belcánovi	Belcanovi

¹³ Črka označuje mesto nekdanje hiše na zemljevidu.

Hišna št.	Stara hiš. št.	Franciscejski kataster 1823	Status animarum 1820–1880	Rokopis 1944	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
T	43	/	Švab	Švap	Švábovi	Švabovi
U	/	/	/	/	Šlôgarjovi	Šlogarjevi
V	44	/	Renko zgorenji	Renko zgurani	Zgúranji Rénkotovi	Zgoranji Renkotovi
Z	65	/	Renko zdolenji	Renko spodaj	Zdúlanji Rénkotovi	Zdolanji Renkotovi
Ž	41	/	Jura	Jura	Júretovi	Juretovi
X	33	/	stari Luknjar	/	Lúknjarjovi	Luknjarjevi
Y	94	/	/	Lokvar	Lókvarjovi	Lokvarjevi
/	1	/	Banjar	/	/	/
/	12	Shalko	Škalko	/	/	/
/	25	Bellay	Belaj	/	/	/
/	35	/	Tičar	/	/	/
/	54	/	Gergas	/	/	/
/	67	/	Švabič	/	/	/
/	73	/	Botega	/	/	/
/	74	/	Štacuna	/	/	/
/	75	/	mladi Luknjar	/	/	/
/	83	/	Mumčeva fabrika	/	/	/
/	84	/	Balcanova fabrika	/	/	/

Prem se po zaselkih deli na več delov. Osrednji del med gradom in cerkvijo domačini delijo na Zgoranji del (po domače *Zgúranji dél*), Zdolanji del (po domače *Zdúlanji dél*) in Plac (po domače *Plàc*), poleg tega pa označujejo še ločene dele naselja: Potok (po domače *Puôtak*) leži niže v dolini ob Potoku med mostom čez Reko (po domače *Vélko vôdo*) in domačijo Olasovi, Preska (po domače *Préjska*) leži

na vmesni uravnavi med Potokom in Premom, del Prema ob poti proti Reki v smeri Ivankotovih pa se imenuje Rep (po domače *Riép*).

Glede na hišna imena so se Premci šalili, da v Repu vsakemu nekaj manjka: Pek je brez kruha, Tišlar brez obliča, Kus brez repa, Mrnar je brez barke, Škof brez palice in Šuštar brez drete.

PREM
POTOK

Legenda:

- hišna številka s hišnim imenom
- lokacija nekdanje hiše s hišnim imenom

Podlaga: Javne informacije Slovenije,
Geodetska uprava Republike Slovenije,
DOF050, 2023. Izdelava: Klemen Klinar, 2025

0 50 100 m

PREM

Legenda:

- hišna številka s hišnim imenom
- lokacija nekdanje hiše s hišnim imenom

Hišno ime Mumčevi domnevno izvira iz domače besede za prababico, ki so ji rekli *múma*. V hiši so bile nekoč trgovina, gostilna in pošta. Prednik lastnikov je bil 60 let organist v premski cerkvi. Eden od Premcev je z vozom peljal led s Snežnika v Trst, nazaj pa pripeljal pivo za gostilno Mumčevih. V gostilni so svoj čas na palčki in verižici imeli orla (kragulja ali sokola), ki ga je eden domačih ujel s suknjičem. Hranili so ga s surovim mesom.

VPotoku stoji Tinetova domačija. Postavil jo je Valentin, po domače Tine, ki se je še pred 1. svetovno vojno v času Avstro-Ogrske sem priselil iz Bohinja. Z denarjem, ki ga je prinesel

s seboj, je zgradil veliko poslopje, v katerem je bila gostilna s sobami in trgovina. Po 2. svetovni vojni je bila stavba nacionalizirana, v njej je delovala zadruga. Tine je imel nazadnje v stavbi trgovino, a jo je opustil in odšel v Italijo, kjer je odprl pekarno.

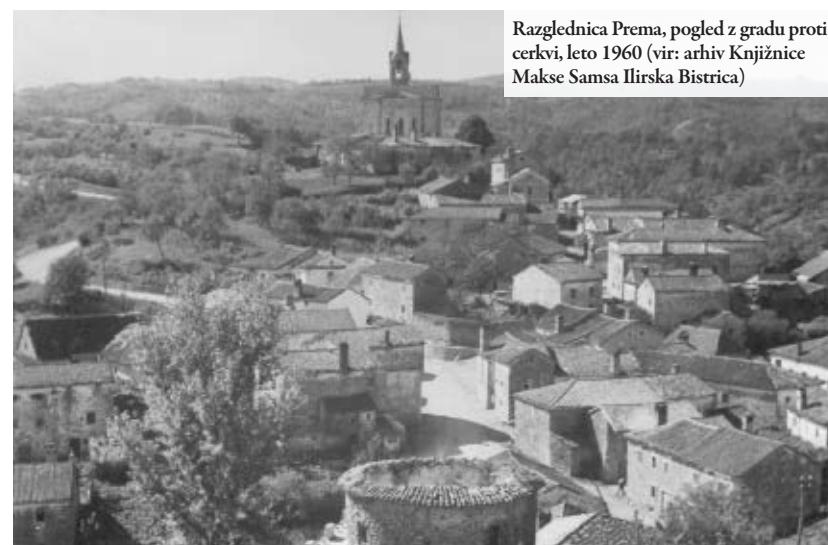
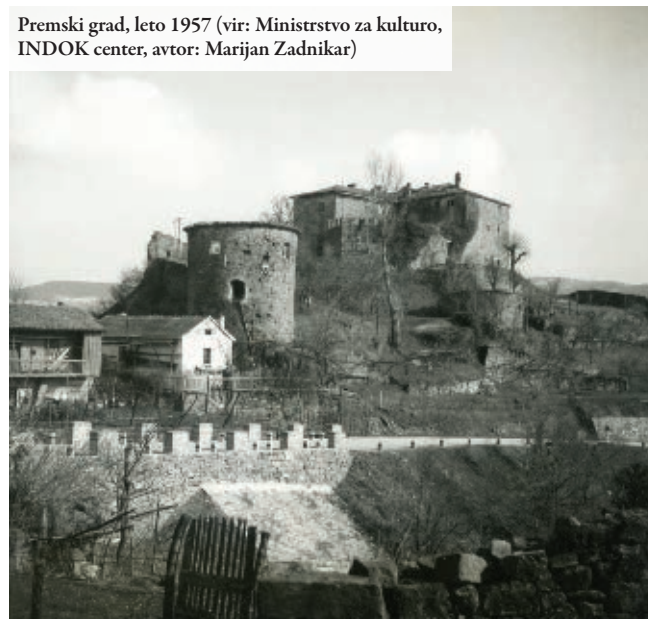
Kusove hiše v Repu se je nekoč držala Šproharjeva hiša, ki je danes podrta. V njej je živela stara *Špruóharca*, ki se je starejši Premec spomni, da ga je varovala in mu pela pesem:

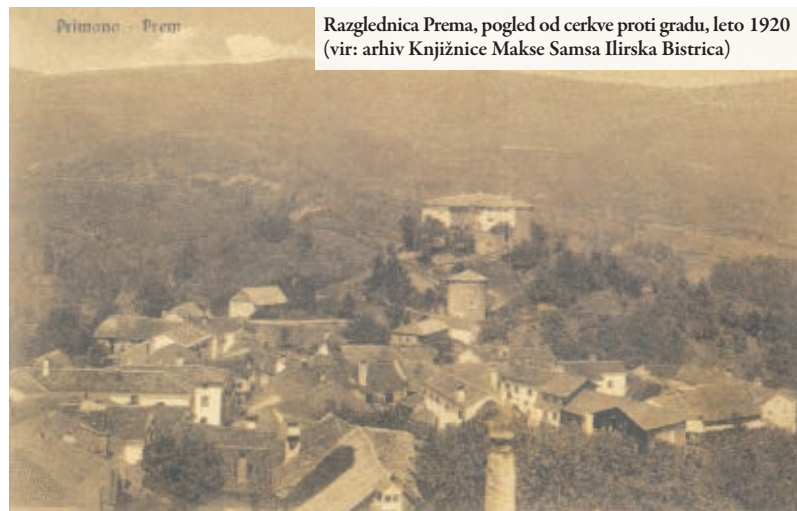
*Tiček srebrni,
k men se obrni.
Tiček krompirjov
k men je prdirjov.*

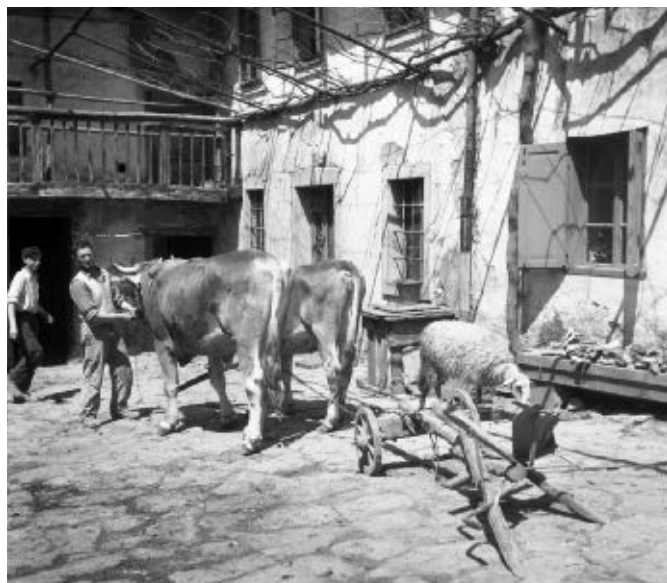
Razglednica Prema s pogledom na vas iz Potoka, levo spodaj detajl s Tinetovo hišo v Potoku, leto 1910 (vir: arhiv Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica)

Premški grad, leto 1957 (vir: Ministrstvo za kulturo, INDOK center, avtor: Marijan Zadnikar)

Razglednica Prema, pogled od cerkve proti gradu, leto 1920
(vir: arhiv Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica)

Volovska dvovprega s *poduro* za prevoz pluga ali brane pred Mihačevo hišo, leto 1955 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, avtorica: Fanči Šarf)

Domačiji Ivankotovih so nekoč rekli tudi Pri Starem mostu. Ob njej je bil nekoč most čez Reko, v hiši pa so bili zadolženi za pobiranje mitnine ob prehodu mostu. Kasneje se je most podrl in do hiše se je dalo priti le po slabi in zelo strmi poti s Prema ali s čolnom čez Reko. Domači so čolnu rekli barka in vsakodnevno jim je služila za prevoz ljudi in blaga. Tako so morali mleko, ki so ga oddajali v mlekarno, vsakodnevno prevažati z barko do ceste, kjer ga je prevzela cisterna. Material za obnovo hiše so jim raztovorili ob cesti na drugi strani reke, od koder so ga morali čeznjo zvoziti z barko. Gospodarjevo ženo

Zofijo so često klicali domačini iz Gornje Bitnje, da je z barko čez vodo prepeljala otroke, ki so hodili v premsko šolo, ali vernike, ki so šli k maši na Prem. Leta 1976 so domači z veliko truda od Bridovčevih zgradili cesto, po kateri se je do hiše dalo priti z avtom. Ivankotova hiša je bila nekoč daleč naokoli znana tudi po strojarstvu in krznarstvu. S to dejavnostjo se je ukvarjalo več rodov. Zadnji je bil Pavel Malečkar. K njemu so nosili strojit kože od Italije do Reke na Hrvaškem. Izdeloval je polhovke, krznene rokavice, strojil lisičje, jagnječje in druge kože.

Ivankotovi pred domačo hišo v 40. letih 20. stoletja (vir: arhiv Ivankotovih)

SMRJE

Po domače: *Smərje*, kje: u *Smórjah*, domačin: *Smərján*, domačinka: *Smərjánka*

Hišna št.	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1824	Status animarum 1820–1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjiženo
1	32	Bridouitz	Bridovc	Bridovčevi	Bridovčevi
2	/	/	/	Bênclovi	Benclovi
3	27	Urch	Ivec	Jívčevi	Jivčevi
4	/	/	/	Marijini	Marijini
5	41	Urh	Urih	Úrhovi	Urhovi
7	26	Bozhizh	Božič	Božičevi	Božičevi
8	24	Grahor	/	Štiéfánovi	Štefanovi
9	25	Jakopin	Jakopin zdolenji	Zdúlanji Jákopínovi	Zdolanji Jakopinovi
10	40	Jakopin	Jakopin zgorenji	Zgúranji Jákopínovi	Zgoranji Jakopinovi
11	47	/	Vrtnar	Vórtnarjevi	Vrtnarjevi
12	22	Grahor	Grahor zdolenji	Gráharjevi	Graharjevi
14	28	Adapiuz	Vodopivc	Vodopívčevi	Vodopivčevi
16	19	Sprochar	Šprohar	Špruóharjevi	Šproharjevi
20	30	Tumuna	Tumna	Túmnovi	Tumnovi
22	/	/	/	Ərgásovi/Gərgásovi	Rgasovi/Grgasovi
23	/	/	/	Lúdveto	Ludvetovi
24	37	Zwettan	Cvetan	Cvetánovi	Cvetanovi
25	3	Zwetan	Blažek	Blážkovi/Blàžkovi	Blažkovi
28	5	Markoti	Markon	Mərkuónovi	Mrkonovi
29	6	Phillipi	Felep	Fléjpovi	Flejpovi
30	/	/	/	Piékov	Pekovi
31	20	Bibitz	Bibec	Bíbčevi	Bibčevi
32	36	Lusher	Lužar	Lúžarjevi	Lužarjevi
33	7	Firmi	Firm	Fírmovi	Firmovi
34a	38	Anton Petzmann	Mikola zgorenji	Míklövi	Miklovi
36	39	Tirmi	Jože	Jóžkovi	Jožkovi
38	8	Kmet	Kmet	Hmiétovi	Hmetovi
39	9	Markouz	Markovič	Márkovi	Markovi
41	44	Filalak	Felelak	Felákovi	Felakovi
43	10	Petzmann	Škof	Škuófovi	Škofovi
45	17	Micula	Mikola zdolenji	Míklövi	Miklovi
47	11	Basdeleni	Pecman	Piécmánovi	Pecmanovi

Hišna št.	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1824	Status animarum 1820–1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjiženo
48	16	Semalzi	Šemac	Šmácovi	Šmacovi
49	15	Mattole	Matole	Mataliétovi	Mataletovi
50	14	Mihli	Mihel	Míhlovi	Mihlovi
51	35	Derkin	Berkin	Bərkinövi	Brkinovi
52	12	Slugi	Sluga	Slúgovi/Slúgovi	Slugovi
54	48	/	/	Matíjevi	Matijevi
55	13	Bollonetti	Porovne/Poravne	Paraniétovi	Paranetovi
56	/	/	/	Kámnjarjevi	Kamnjarjevi
57	/	/	/	Néžni	Nežini
58	33	Rubetz	Bubec	Novákovi	Novakovi
A ¹⁴	/	/	/	Dəkávčevi	Dekavčevi
B	23	Grahor	Grahor zgorenji	Zgúranji Gráharjevi	Zgoranji Graharjevi
C	21	Schustar	Šuštar	Šúštarjevi	Šuštarjevi
D	29	Shimutz	Šemuc	Šmúcovi	Šmucovi
E	/	/	/	Zgúranji Túmnovi	Zgoranji Tumnovi
F	1	Zwettan	Skuk	Skúkovi	Skukovi
G	2	Trebetz	Trebec	Trébčevi	Trebčevi
H	<i>Izvorna lokacija Rgasove domačije, danes na naslovu Smrje 22.</i>				
I	4	Rubetz	Rubec	Rúbčevi	Rubčevi
J	/	/	/	Šmácovi	Šmacovi
K	18	Urbini	Verbin	Vərbínövi	Vrbinovi
L	45	/	Verbin	Vərbínčkovi	Vrbinčkovi
M	42	Franutti	Elija	Ilíjevi	Iljevi
N	34	Tumuna	Luka	Lúkatövi/Lúkatövi	Lukatövi
O	46	/	Fitnik	Fítnikövi	Fitnikövi
/	31	Grahor	Hrovatin	/	/
/	43	Mershnig	Ivančevc	/	/
/	49	/	Paravne	/	/

¹⁴ Črka označuje mesto nekdanje hiše na zemljevidu.

SMRJE

Legenda:

- hišna številka s hišnim imenom
- lokacija nekdanje hiše s hišnim imenom

0 50 100 m

Podlaga: Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF050, 2023. Izdelava: Klemen Klinar, 2025

Po ljudskem izročilu je vas Smrje svoje ime dobila po vodi, ki se je poleti v mlakah stoječe vode ob Reki pod vasjo usmradila. Vas ima ugoden teren, ki se začne z nižinami ob Reki in se nadaljuje preko glavnine polj, ki ležijo v Ravencah, na Hribu ter Javoršci. Zaradi tega sta bili v vasi dobro razviti živinoreja in poljedelstvo. Glavni kmetijski pridelki so bili ječmen, pšenica, oves, ajda, proso, krompir in fižol. Največ zaslužka od prodaje je nekoč dal fižol, v 60. letih, ko so ljudje kupili kombije

za prevoz v Istro in na Kvarner, pa je njegovo mesto prevzel krompir. Pomemben del zaslužka je prinašalo tudi sadjarstvo – pridelava češpelj (po domače *čěšp*) in jabolok. O načrtni podpori razvoju sadjarstva v teh koncih priča dejstvo, da so morali učitelji, ki so se potegovali za delo v premški šoli, izkazati tudi primerno znanje iz sadjarstva, sicer niso dobili zaposlitve. V letih 1960 in 1961 je ilirskobistriška zadruga v Smrjah postavila 34 hektarjev velik plantažni nasad jabolok, ki je bil v 80. letih nato opuščen.

Jivčeva hiša leta 1978 (vir: dokumentacija ZVKDS, OE Nova Gorica)

Pekova hiša leta 1978 (vir: dokumentacija ZVKDS, OE Nova Gorica)

Družina Kovačič, po domače Cvetanovi, so bili znana, ugledna in premožna družina. Mnogi družinski člani so dosegli vidne uspehe v javnem življenju. Pri hiši so se ukvarjali s strojenjem kož, imeli so gostilno Dopolavore. V hiši je bil rojen sokolski telovadec Janko Kovačič (1887–1922). Ob poti proti Novakovemu mlinu stoji znamenje, ki je postavljeno v spomin Cvetanovemu fantu, ki je utonil v Reki. Bogati starši ga niso pustili na vizito (vojaški nabor) v družbi ostalih vaških fantov, temveč so ga z zapravljivčkom sami peljali v Ilirsko Bistrico. Ker je bila vizita družaben in hkrati časten dogodek, ko so fantje pričeli svoj prehod v odraslost, se je ubogi fant počutil osramočenega, zaradi česar je skočil v Reko in utonil. Na mestu, kjer so nesrečnega fanta potegnili iz vode, so postavili križ.

Domačija Blažkovih je bila nekoč mogočna kmetija s trgovino. Hiša je bila zgrajena leta 1850, leta 1865 je bilo dozidano še nadstropje. V 2. polovici 19. stoletja so bili zelo podjetni, tako da so dokupili še dve sosednji kmetiji z zemljo. Lastnik in njegova žena iz tistega časa sta umrla za kugo, ki je takrat razsajala v teh krajih. Severno od Blažkove hiše je izvorna lokacija domačije Rgasovi, kjer pa ni bilo nič dvorišča. Stari oče je šel trikrat v Ameriko, da je zaslužil za novo hišo na današnji lokaciji, v katero so se vselili okrog leta 1925. Stari oče je bil po poklicu zidar, zemlje so imeli dovolj le za rejo ene krave.

Vrbinkova hiša leta 1978, danes podrt
(vir: dokumentacija ZVKDS, OE Nova Gorica)

Levo v ospredju vogal Lužarjeve hiše, v
sredini skupaj – levo Vrbinkova in desno
Šmacova hiša – danes obe podrti, leto
1985 (vir: dokumentacija ZVKDS, OE
Nova Gorica, avtorica: Eda Belingar)

Novakov mlin leta 1994 (vir: dokumentacija
ZVKDS, OE Nova Gorica, avtorica: Eda Belingar)

Pregled prebivalstva po vaseh

	1799 ¹⁵	1869 ¹⁶	1900 ¹⁶	1931 ¹⁶	1961 ¹⁶	1991 ¹⁶	2025 ¹⁷
Ostrožno Brdo	np	368	404	294	211	112	79
Čelje	131	213	262	241	129	64	49
Prem	338	424	483	352	289	187	146
Smrje	219	307	381	288	193	131	104

Viri in literatura

- Grohar, B. (2006). Popotovanje po naših vaseh... Smrje. V: Snežnik, letnik XV, št. 187, GA Commerce.
- Orožen Adamič, M., Perko, D., Kladnik, D. (1995). Krajevni leksikon Slovenije. DZS.
- Trebec, N. (2023). Ostrožno Brdo v Brkinih. Štirje letni časi. Libris.
- Status animarum župnije Prem, 1797 (hrani: Škofijski arhiv Koper)
- Status animarum župnije Prem, 1820–1880 (hrani: Škofijski arhiv Koper)
- Status animarum župnije Suhorje, konec 18., 19. stoletje (hrani: Škofijski arhiv Koper)
- Status animarum župnije Suhorje, začetek 20. stoletja (hrani: Škofijski arhiv Koper)
- Statistični urad RS, SiStat, URL: pxweb.stat.si (citirano 1. 12. 2025)
- Vas Prem. Hišna imena in zaznam hektarjev. Neznani avtor, rokopis (hrani: družina Perenič, Fajglovi)
- Franciscejski kataster za Kranjsko, Abecedni seznam lastnikov zemljišč, k.o. Čelje, 1824. SI AS 176, A216 (hrani: Arhiv RS)
- Franciscejski kataster za Kranjsko, Abecedni seznam lastnikov zemljišč, k.o. Ostrožno Brdo, 1823. SI AS 176, A115 (hrani: Arhiv RS)
- Franciscejski kataster za Kranjsko, Abecedni seznam lastnikov zemljišč, k.o. Prem, 1823. SI AS 176, A132 (hrani: Arhiv RS)
- Franciscejski kataster za Kranjsko, Abecedni seznam lastnikov zemljišč, k.o. Smrje, 1824. SI AS 176, A179 (hrani: Arhiv RS)
- ustni viri: domačini in lastniki hiš s hišnimi imeni v naseljih Čelje, Ostrožno Brdo, Prem in Smrje

¹⁵ vir: Status animarum župnije Prem, 1797
(hrani: Škofijski arhiv Koper)

¹⁶ vir: Krajevni leksikon Slovenije, 1995

¹⁷ vir: Statistični urad RS, SiStat, URL: pxweb.stat.si
(citirano 1. 12. 2025)

... nekoč in danes ...

Zgoraj: Izsek karte franciscjskega katastra z vasjo Čelje iz leta 1823 (Ministrstvo za kulturo, Arhiv Republike Slovenije, SI ARS, AS 176, k. o. Čelje A216)

Spodaj: Izsek digitalnega letalskega posnetka naselja Čelje, leto 2023 (Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF 050, 2023)